

Çocukların gizli dünyası

Özgür BOLAT / ozgurbolat@hurriyet.com.tr 6 Ekim 2009

“Okulların amacı nedir?” sorusuna eğitimciler farklı yanıtlar veriyor. En çok verilen yanıtlardan bir tanesi “müfredatı öğretmek.”

Yani, çocuklar okula ‘öğrenmek’ için gidiyor.

Öğrenme nasıl oluşur? Düşünme sonucu. Ezberleyerek öğrenme oluşmaz ya da çok az oluşur.

Peki, sizce okullarda düşünme var mı? Çok az. Çocuklar çok az düşünüyor. Düşünme olmayınca öğrenme de olmuyor. Durum böyle olunca da çoğu çocuk, öğrenme-mek ama okulda başarılı olmak için bazı stratejiler geliştiriyor.

Aslında en büyük strateji savaşları sınıflarda oluyor. Bu da çocukların gizli dünyası. Nedir bu stratejiler?

DÜŞÜNME

Bazı öğretmenler çocuğa soru sorduğu zaman, çocuk 3 saniye içinde yanıt vermezse, “Otur!” diyor ve başka çocuğa söz veriyor. Ya da en erken yanıt veren çocuğa ödül veriyor.

Mesaj ne? Düşünme, çabuk söyle.

Çocuk da strateji geliştiriyor. Sadece ezberliyor. İşe yarayan bir strateji.

NE BİLİYORSAN, ANLAT

Çocukların kullandığı diğer strateji de bu. Kritik etme, düşünme ve analiz çok az olduğu için, bir soruya yanıt olarak bilinen her şey anlatılır ki öğretmen istediği yeri anlatılanlar arasında seçsin. Öğretmen de “O bu çocuk ne kadar çok şey biliyormuş!” desin.

“Neden Yavuz Sultan Selim, Doğu’ya yöneldi?” sorusuna, çocuk Yavuz Sultan Selim hakkında bildiği her şeyi anlatır.

Okuldayken, bu benim kullandığım en büyük stratejiydi.

MIRILDAN

Bazı öğretmenler doğru yanıtı o kadar konsantre olur ki, çocuğun ne söyleyeceğiyle ya da ne düşündüğü ile çok ilgilenmez.

Aslında en çok bilgiyi hata yapan çocuk verir. Neden hata yaptığını ve düşünme şeklini hatadan anlayabiliriz.

Bu durumda yanıtı bilmeyen çocuk ne yapıyor? Doğru yanıtı yakın bir şeyi mırıldanıyor. Biraz tutturursa, öğretmen doğrusuna yönlendiriyor zaten. Çocuk da yırtıyor.

YÜZ OKUMA

Bunu da çocuklar çok yapar. Öğretmen yanıtı yakın her şeyi kabul ettiği zaman, çocuklar yanıtı yakın bir tahminde bulunup, öğretmenin yüzüne bakıp, doğru yolda olup olmadığı anlıyor. Öğretmen yüzünü ekşitirse, çocuk yanlış yolda.

Öğretmenler de zaten çoğu durumda yüzlerindeki ifadeleri saklamayı öğrenmiştir.

IŞIKTAN UZAK DUR

Bazı öğretmenler, kulelerde büyük spot ışıklar ile nöbet tutan askerler gibidir. Öğretmen soru sorunca sınıfa şöyle bir bakar. Işığı gezdirir yani. Işığa yakalananlar ilgili ve uslu görünür. Işık gidince rahatlar ve ilgisiz hallerine geri döner.

ŞAŞIRMIŞ GÖRÜN

Başka bir strateji şaşırılmış görünerek, ödevi öğretmenlere yaptırmak. Çocuk ilgili ama şaşırılmış görünerek, öğretmenden yardım almanın yollarını arar.

Şaşırılmış gibi görünürse soru basitleşecek. Yeteri kadar şaşırılmış kalabilirse, öğretmen yanıtı söyler.

İLK CEVAP VEREN OLMA

Çocuklar kimin iyi öğrenci olduğunu bildiği için en iyi öğrencinin ilk önce yanıtlanmasını bekler. Aslında onu herkes özendirir. İlk yanıt verildikten sonra, diğer çocuklar vereceği yanıtları onunkine benzetir.

SORU SORAR GİBİ YAP

Amaç öğrenme değil, öğretmenin gözüne girmek olduğu zaman, çocuk soru soruyormuş gibi yapıp, bilgisini gösterir.

Öğretmenim bizim başkentimiz Ankara, di mi?

KES YAPIŞTIR

Ezbere yönelik olunca eğitim, özellikle bu devirde çocuk direkt internetten al-yapıştır yapıyor. Analiz sorusu sorulsa çocuk kesip alamaz, ama ezber sorusu sorulunca yapabiliyor.

Sonuç olarak çoğu çocuk, okulu bir iş olarak gördüğü için, en kısa zamanda bu işi bitirmek için strateji geliştiriyor. Kendilerine has gizli dünyaları var.

Bu stratejileri geliştirmemeleri için öğretmenler öğrenme üzerinde durmalı.